

DOI 10.52363/2414-5866-2025-2-14

УДК 35.073:351.82:620.9(477)(100)

Тресков А.В., к.держ.упр., Департамент агропромислового розвитку ХОДА

ORCID: 0000-0001-9495-4806

Батур Ю.Г., к.е.н., доц., НУЦЗУ, м. Черкаси,

ORCID: 0000-0001-5282-3680

Treskov A., PhD of Public Administration, Department of Agro-Industrial Development of the Kharkiv Regional State Administration

Batur Yu., PhD of Economic Sciences, Associate Professor, associate professor of the Department of Public Administration and Law of National University of Civil Protection of Ukraine, Cherkasy

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

REGULATORY AND LEGAL SUPPORT OF STATE ENERGY POLICY IN UKRAINE

Розглянуто особливості нормативно-правового забезпечення державної енергетичної політики в Україні. Охарактеризовано проблеми та суперечності нормативно-правового забезпечення державної енергетичної політики в Україні. Окреслено напрями удосконалення нормативно-правового забезпечення державної енергетичної політики в Україні в сучасних умовах.

***Ключові слова:** державне управління, механізми державного управління, державна енергетична політика, нормативно-правове забезпечення державної енергетичної політики.*

The article examines the features of the regulatory and legal support of the state energy policy in Ukraine. The problems and contradictions of the regulatory and legal support of the state energy policy in Ukraine are characterized. The directions of improving the regulatory and legal support of the state energy policy in Ukraine in modern conditions are outlined.

***Keywords:** public administration, mechanisms of public administration, state energy policy, regulatory and legal support of the state energy policy.*

Постановка проблеми. Розвиток енергетики має вирішальний вплив на стан економіки в державі та рівень життя її населення. Однією з найважливіших складових добробуту в цивілізованих країнах є забезпечення громадян і компаній необхідними енергоресурсами, а запорукою

реалізації цієї мети має стати надійне, економічно обґрунтоване й екологічно безпечне задоволення потреб населення й економіки в енергетичних продуктах [1].

Одним із ключових елементів національної безпеки, економічного розвитку та екологічної сталості України є формування та реалізація державної енергетичної політики. Саме тому в сучасних умовах, особливо в контексті критичних викликів – війна, енергетична залежність, необхідність інтеграції з Європейським Союзом – нормативно-правова база стає фундаментом для реформ, інвестицій і ефективного функціонування енергетичного сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розгляду особливостей нормативно-правового забезпечення державної енергетичної політики в Україні присвятили свої наукові публікації такі вчені, як Бойко Н., Майстро С., Москалюк С., Новицька Н., Теремецький В., Устименко В., Філатов В. та інші [11; 12; 16]. Однак чимало питань стосовно особливостей нормативно-правового забезпечення державної енергетичної політики в Україні в умовах сучасних викликів і ризиків залишаються недостатньо дослідженими.

Постановка завдання. Метою статті є визначення особливостей нормативно-правового забезпечення державної енергетичної політики в Україні в умовах сучасних викликів і ризиків.

Виклад основного матеріалу. Державна енергетична політика – це ключовий компонент національної безпеки, економічного розвитку і екологічного балансу України. У контексті сучасних викликів – зокрема військових дій, енергетичної кризи та євроінтеграції – створення і вдосконалення існуючої нормативно-правової бази покликані забезпечити стабільність, інвестиційну привабливість і сталий розвиток енергетичного сектору [11].

Українська енергетична політика є стратегічним напрямом державної діяльності, що визначає енергетичну безпеку, економічну стабільність, конкурентоспроможність та енергонезалежність держави. Нормативно-правове забезпечення визначає порядок діяльності суб'єктів енергетичного сектору, механізми регулювання тарифів, інвестування, охорону довкілля, а також інтеграцію з європейськими енергетичними ринками.

Незалежна Україна отримала у спадок радянську модель енергетичної системи з централізованим паливно-енергетичним комплексом. Перехідний період тривав з початку 1990-х до початку 2000-х років, протягом якого відбувалося напрацювання та пошук нової моделі енергетичної системи через розробку та прийняття низки відповідних законів України, а також утворення регуляторних органів державного управління в зазначеній сфері. В подальшому, реформи енергетичної системи 2010–2020-х рр. характеризувалися створенням НКРЕКП, реформою газового ринку країни, децентралізацією, відкриттям ринку електроенергії, впровадження “зелених” тарифів тощо.

Всі ці процеси реформування вимагали відповідного нормативно-правового забезпечення державної енергетичної політики України, що охоплює широкий спектр – від законодавства до стратегій, від технічних стандартів до державного регулювання в умовах надзвичайних ситуацій та в умовах воєнного стану.

Метою соціальної держави, якою відповідно до Конституції є Україна, має бути забезпечення умов для зростання добробуту громадян, а важливою складовою його забезпечення є енергетична система. Саме тому Конституція України, як основний закон містить значну кількість положень, які прямо або опосередковано стосуються зазначеної сфери.

Так, наприклад, Конституція визначає принцип соціальної держави, зобов'язуючи забезпечувати державне регулювання базових галузей, до яких належить енергетика. Право на доступ до комунальних послуг – закріплено в конституційних положеннях.

Також Конституція України (ст. 1, 3, 13, 16, 50, 95, 116) закладає фундаментальні принципи державної політики, зокрема й в енергетичній сфері:

- стаття 1 Конституції визначає Україну як соціальну правову державу, а це означає обов'язок держави забезпечувати добробут громадян, зокрема через доступ до енергетичних ресурсів;

- стаття 3 проголошує, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю, що прямо пов'язується з правом на якісне енергопостачання;

- стаття 13 закріплює, що надра, земля, водні та інші природні ресурси є власністю українського народу, а отже – їх використання (включаючи енергетичні ресурси) має відбуватися в інтересах громадян;

- стаття 16 проголошує обов'язком держави забезпечення екологічної безпеки, що прямо стосується розвитку відновлюваної енергетики;

- стаття 50 гарантує право кожного на безпечне для життя і здоров'я довкілля, доступ до інформації про стан енергоносіїв, рівень споживання та його вплив на навколишнє середовище;

- стаття 95 встановлює, що держава відповідає за збалансованість бюджету, що є основою енергетичних субсидій і підтримки проєктів у сфері відновлюваних джерел енергії (ВДЕ);

- стаття 116 Конституції України покладає на уряд обов'язок забезпечення енергетичної безпеки країни [10].

Отже, Конституція України формує базовий юридичний каркас, в межах якого формуються спеціальні енергетичні закони, а також зобов'язує державу діяти в інтересах громадян в енергетичній сфері.

Слід зазначити, що у законодавчому полі України державну енергетичну політику визначають десятки актів. Охарактеризуємо основні та найважливіші з нормативно-правових актів у зазначеній сфері.

Закон України “Про енергозбереження” (1994 р.) спрямований на ра-

ціональне використання паливно-енергетичних ресурсів і визначає повноваження органів влади та обов'язки підприємств у сфері енергозбереження. Мета зазначеного закону – зменшити енергоспоживання в усіх сферах економіки, підвищити енергоефективність країни шляхом впровадження енергоаудиту, використання енергоощадних технологій і матеріалів, підтримки інвесторів та користувачів, які впроваджують енергоефективні рішення тощо [5].

Закон України “Про електроенергетику”, який було прийнято у 1995 р. – є базовим законом (нині діє у формі Закону України «Про ринок електричної енергії») і регламентує такі аспекти: державну політику у сфері енергетики; принципи безпечного, надійного і безперебійного енергопостачання; взаємодію суб'єктів ринку; обов'язковість дотримання технічних норм, екологічних вимог; визначає основні поняття паливно-енергетичного комплексу (ПЕК), його складові, а також компетенції органів влади у сфері регулювання, контролю та управління енергоресурсами [4].

Закон України “Про природні монополії” (2000 р.) встановлює правові основи державного регулювання суб'єктів, які діють на ринку природних монополій (газо- і електропостачання, теплоенергетика) і передбачає:

- регулювання тарифів на енергетичні послуги (через НКРЕКП);
- забезпечення рівного доступу до інфраструктури (електромережі, газопроводи);
- заборону зловживання монопольним становищем;
- проведення розмежування функцій з виробництва, транспортування та постачання енергії для формування конкурентного середовища [6].

Закон України “Про альтернативні джерела енергії” (2003 р.) закріплював державну підтримку розвитку відновлюваної енергетики (сонце, вітер, біомаса, мала гідроенергетика) і визначав відповідні механізми та інструменти державної енергетичної політики щодо зменшення енергозалежності України, зниження впливу на довкілля та виконання міжнародних зобов'язань щодо декарбонізації а саме:

- визначено поняття “альтернативна енергія”, її види та принципи регулювання;
- запроваджено "зелений" тариф, як гарантована надбавка для виробників енергії з ВДЕ;
- передбачалася аукціонна підтримка – нова модель, яка замінює зелений тариф для нових об'єктів;
- запроваджено державну підтримку – податкові пільги, спрощене підключення до мереж, інвестиційні стимули тощо;
- встановлено норми щодо походження обладнання, пріоритетності підключення об'єктів ВДЕ до мереж [3].

Загалом вищезазначений Закон України стимулював стрімке зростання сфери відновлюваних джерел енергії, хоча це й спричинило додаткове

фінансове навантаження для учасників енергетичного ринку.

Закон України “Про функціонування паливно-енергетичного комплексу в особливий період”, який було прийнято у 2006 р. визначає правила роботи ПЕК під час надзвичайних обставин – війна, надзвичайний стан, техногенні катастрофи і охоплює підприємства, що забезпечують виробництво, передачу та постачання електроенергії, газу, тепла, нафти тощо. Мета зазначеного закону – гарантувати безперебійне енергопостачання у кризових ситуаціях шляхом запровадження режиму мобілізаційної готовності, наявності можливості примусового перепрофілювання підприємств, обмеження споживання енергії, забезпечення енергетичної безпеки і стабільної роботи критичної інфраструктури тощо [9].

У 2013 р. Кабінет Міністрів схвалив Енергетичну стратегію до 2030 року, яка передбачала диверсифікацію, енергоефективність, інтеграцію в європейські енергосистеми ENTSO-E й залучення інвестицій. Енергетична стратегія України до 2030 року була покликана визначити вектор розвитку галузей енергетики країни відповідно до цілей і завдань ПЕК до 2030 року шляхом: створення умов для надійного та якісного задоволення попиту на енергетичні продукти за найменших економічно обґрунтованих сукупних витрат; підвищення енергетичної безпеки держави; підвищення ефективності споживання та використання енергопродуктів; зменшення техногенного навантаження на навколишнє середовище і забезпечення цивільного захисту у сфері техногенної безпеки ПЕК [1].

Закон України “Про ринок природного газу”, який було прийнято у 2015 р. було гармонізовано з Третім енергетичним пакетом ЄС, що є вимогою Угоди про асоціацію і передбачав:

- відокремлення функцій (анбандлінг): транспортування, зберігання, постачання;
- створення умов для конкуренції – вільний вибір постачальника газу;
- запровадження ринкових цін на газ;
- державне регулювання лише тарифів на транспортування і розподіл;
- лібералізацію газового ринку, що дозволяє Україні інтегруватися в європейську газову мережу [8].

Закон України “Про ринок електричної енергії” (2017 р.) – один із найважливіших документів для реалізації європейського підходу до функціонування енергетичного ринку, який передбачав:

- створення повноцінного конкурентного ринку електроенергії з розподілом функцій (виробництво, транспортування, постачання);
- запровадження ринкових механізмів ціноутворення (біржі, ринки на добу наперед, внутрішньодобові ринки);
- правове регулювання роботи операторів систем передачі та розподілу (як-от НЕК “Укренерго”);
- визначення обов'язків постачальників універсальних послуг, гаран-

тованого покупця, балансуючого ринку;

– запровадження енергетичної біржі, торгівлю за прямими договорами, а також дозвіл споживачам обирати постачальника [7].

Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» було схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 р. № 605-р визначає пріоритети для забезпечення енергетичної безпеки України, інтеграції до європейського енергетичного простору та сталого розвитку, фокусуючись на впровадженні інноваційних технологій, модернізації інфраструктури та розвитку ринків енергії [2].

Дотримуючись глобальних орієнтирів, ухвалених ООН у 2015 р., а саме Цілей сталого розвитку (ЦСР) у рамках Порядку денного сталого розвитку до 2030 року, Україна у 2019 р. приєдналася до цієї ініціативи й адаптувала глобальні цілі до національних реалій, зокрема в енергетичній сфері, затвердивши Цілі сталого розвитку, які було визначено Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722 “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року” [14].

Ключовою ціллю зазначеного документа є наступна ціль сталого розвитку (ЦСР) – «забезпечення доступу до недорогої, надійної, сталої та сучасної енергії для всіх». Україна адаптувала цю ціль до своїх умов у вигляді чотирьох національних завдань:

1. Забезпечити універсальний доступ до енергопослуг шляхом: забезпечення доступності енергопостачання для усіх категорій населення, включно з вразливими верствами; підвищення рівня електрифікації віддалених та сільських регіонів;

2. Підвищити енергоефективність в усіх секторах економіки шляхом: зменшення втрат енергії у системах розподілу; стимулювання термомодернізації будівель, індустріальної енергоефективності; впровадження «розумного споживання» - smart-облік, управління споживанням;

3. Збільшити частку відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) шляхом: досягнення 25% ВДЕ у кінцевому енергоспоживанні до 2030 року; розвитку сонячної, вітрової, біоенергетики, малої гідроенергетики; створення умов для децентралізованої генерації енергії (домогосподарства, кооперативи);

4. Підвищити міжнародну співпрацю у сфері енергетики шляхом: залучення іноземних інвестицій у ВДЕ, «зелені» облігації; розвиток інфраструктури для імпорту та експорту електроенергії, синхронізація з ENTSO-E; обмін досвідом з країнами ЄС у сферах чистих технологій, зберігання енергії [14].

До інших дотичних ЦСР, які впливають на державну енергетичну політику доцільно віднести:

- ЦСР 9 (Індустріалізація, інновації, інфраструктура) – передбачає модернізацію енергетичних мереж, розвиток інновацій у сфері ВДЕ, впровадження smart grid;

- ЦСР 11 (Сталий розвиток міст) – включає розвиток екологічного

транспорту, енергоефективного освітлення, теплопостачання;

- ЦСР 13 (Боротьба зі зміною клімату) – зниження викидів парникових газів за рахунок переходу на чисту енергетику [14].

Слід зазначити, що імплементація Цілей сталого розвитку в енергетичну політику України – це не лише зобов'язання перед світовою спільнотою, а й інструмент модернізації енергетичної галузі України.

Цілям сталого розвитку, визначеним Указом Президента України від 30 вересня 2019 р. № 722 “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року” відповідають цілі Стратегії щодо забезпечення енергетичної безпеки від 4 серпня 2021 р. № 907-р., яку було розроблено на період до 2025 р. з метою забезпечення збалансованості економічного, соціального та екологічного вимірів сталого розвитку України [13].

Стратегія енергетичної безпеки є складовою системи забезпечення національної безпеки, документом стратегічного планування, містить аналіз загроз енергетичній безпеці із визначенням їх критичності, ідентифікує пріоритети забезпечення енергетичної безпеки, описує стратегічний вибір, цілі та завдання, спрямовані на запобігання виникненню ситуацій, які потенційно здатні створити загрози енергетичній безпеці України, а метою державної політики України у сфері енергетичної безпеки є забезпечення захищеності національних інтересів у сфері забезпечення доступу до надійних, стійких, доступних і сучасних джерел енергії для всіх споживачів технічно надійним, безпечним, економічно ефективним та екологічно прийнятним способом в нормальних умовах і кризових ситуаціях виключно в межах і спосіб, що визначені законодавством [13].

У 2023 р. Уряд України схвалив Енергетичну стратегію України до 2050 року, місією якої є створення умов для сталого розвитку національної економіки через забезпечення доступу до надійних, стійких і сучасних джерел енергії. До 2050 року енергетичний сектор має бути максимально наближений до кліматичної нейтральності [15].

Окрім охарактеризованих вище нормативно-правових актів, які забезпечили розвиток енергетичної сфери України, також було розроблено, схвалено та прийнято безліч підзаконних нормативно-правових актів – постанови Кабінету Міністрів, урядові інструкції, що регулюють конкретні технічні, тарифні та процедурні аспекти (приєднання до електромереж, ліцензування, допуск енергетичного обладнання, сертифікацію, державне регулювання цін), а також регулюють механізми субсидій, компенсацій, підтримки населення й бізнесу тощо.

Не зважаючи на суттєві здобутки у питаннях формування та реалізації державної енергетичної політики України та її нормативно-правового забезпечення шляхом прийняття стратегічних документів, законів, технічних регламентів, адаптації української нормативно-правової бази до енергетичного законодавства ЄС, існують критичні виклики, які потребують невідкладного

вирішення, а саме: залежність внутрішнього енергетичного ринку від імпорту, фінансова нестабільність енергетичних підприємств, незбалансованість ринку ВДЕ, недостатня динамічність енергетичного законодавства тощо.

Отже, нормативно-правове забезпечення державної енергетичної політики України – це складний багаторівневий механізм, що поєднує конституційні засади, законодавство, підзаконні акти, діяльність регуляторів, міжнародні угоди. За останні десятиліття Україна здійснила значний прогрес: створено конкурентні ринки електроенергії і газу, запроваджено «зелені» енергетичні стимули, наближено регуляторну систему до європейських стандартів. Водночас існують серйозні виклики – від технічної застарілості до недостатньої інтеграції на рівні регіональних ринків. Подальша стратегія має базуватись на модернізації інфраструктури, подальшій імплементації євронорм, збалансованій тарифній політиці та активній підтримці енергетичного переходу до сталої, екологічно безпечної моделі.

Висновки. Таким чином, нормативно-правове забезпечення енергетичної політики України охоплює багаторівневу структуру, що поєднує стратегічні документи, законодавство, регуляторні деталі, технічні стандарти і інтеграційну складову. Основними її досягненнями є впровадження ринкових механізмів, підтримка ВДЕ, синхронізація з ЄС, цифровізація, однак проблеми, які пов'язані із фінансовою нестійкістю, технічними обмеженнями та частотою законодавчих змін, залишаються актуальними. Подальший розвиток енергетичної галузі потребує збалансованого підходу: стабільного правового поля, модернізації енергомереж, підтримки ВДЕ через прозорі механізми і посиленої інтеграції з євроструктурами, що забезпечить енергонезалежність, конкурентоспроможність і екологічну безпеку країни. Подальше удосконалення державної енергетичної політики України повинно базуватися на стабілізації правового поля, підвищенні технічної стійкості, інтеграції з європейськими структурами, а також активному залученні інвесторів через прозору й прогнозовану нормативно-правову базу, що й буде предметом подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел:

1. Енергетична стратегія України до 2030 р. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 1071. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0002120-13#Text>.

2. Енергетична стратегія України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність». Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серпня 2017 р. № 605-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80#Text>.

3. Закон України “Про альтернативні джерела енергії”. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 24, ст.155. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15>.

4. Закон України «Про електроенергетику» № 575/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/575/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Закон України “Про енергозбереження”. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 30, ст.283. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/94-%D0%B2%D1%80#Text>.
6. Закон України “Про природні монополії”. Відомості Верховної Ради України(ВВР),2000, № 30, ст.238. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-14#Text>.
7. Закон України “Про ринок електричної енергії”. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 27-28, ст.312. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text>.
8. Закон України “Про ринок природного газу”. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 27, ст.234. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329-19>.
9. Закон “Про функціонування паливно-енергетичного комплексу в особливий період”. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 52, ст.526. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/307-16#Text>.
10. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
11. Майстро С.В., Москалюк С.В. Механізми реалізації державної енергетичної політики : теоретико-методичні засади / Ефективність державного управління : зб. наук. пр. ЛРІДУ НАДУ при Президентіві України. Вип. 2(59) / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А.В. Ліпенцева. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2019. С. 96 – 107.
12. Новицька Н. Б., Устименко В. А., Теремецький В. І. Правове регулювання укладання ЕРС-контрактів для потреб відновлювальної енергетики. Ірпінський юридичний часопис, 1 (10), 2023. С. 62–71.
13. Стратегія енергетичної безпеки. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2021 р. № 907-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-strategiyi-energetichn-a907r>.
14. Указ Президента України “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року” від 30 вересня 2019 р. № 722. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.
15. Уряд схвалив Енергетичну стратегію до 2050 року. URL: <https://mind.ua/news/20256771-uryad-shvaliv-energetichnu-strategiyu-do-2050-roku>.
16. Філатов В. І., Бойко Н. Г. Нормативно-правове забезпечення енергетичної галузі : навч. посіб. для здобувачів ступеня магістра за спеціальностями 142 Енергетичне машинобудування та 143 Атомна енергетика. КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 302 с.

References:

1. Energy Strategy of Ukraine until 2030. [Enerhetychna stratehiya Ukrayiny do 2030 roku]. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 24.07.2013 No. 1071. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0002120-13#Text>.
2. Energy Strategy of Ukraine until 2035 “Security, Energy Efficiency, Competitiveness”. [Enerhetychna stratehiya Ukrayiny na period do 2035 roku «Bezpeka, enerhoefektyvnist', konkurentospromozhnist'»]. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 18 August 2017 No. 605-p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80#Text>.
3. Law of Ukraine “On Alternative Energy Sources”. [Zakon Ukrayiny “Pro al'ternatyvni dzherela enerhiyi”]. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR), 2003, No. 24, p. 155. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-15>.
4. Law of Ukraine “On Energy”. [Zakon Ukrayiny «Pro enerhetyku»]. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine. 1995. No. 47. Art. 347. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/575/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
5. Law of Ukraine “On Energy Saving”. [Zakon Ukrayiny “Pro enerhozberezhennya”]. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR), 1994, No. 30, Art. 283. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/94-%D0%B2%D1%80#Text>.
6. Law of Ukraine “On Natural Monopolies”. [Zakon Ukrayiny “Pro pryrodni monopoliyi”]. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR), 2000, No. 30, Art. 238. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1682-14#Text>.
7. Law of Ukraine “On the Electricity Market”. [Zakon Ukrayiny “Pro rynok elektrychnoyi enerhiyi”]. Bulletin of the Verkhovna Rada (VVR), 2017, No. 27-28, Art. 312. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2019-19#Text>.
8. Law of Ukraine “On the Natural Gas Market”. [Zakon Ukrayiny “Pro rynok pryrodnoho hazu”]. Bulletin of the Verkhovna Rada (VVR), 2015, No. 27, Art. 234. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/329-19>.
9. Law “On the Functioning of the Fuel and Energy Complex in a Special Period”. [Zakon “Pro funktsionuvannya palyvno-enerhetychnoho kompleksu v osoblyvyi period”]. Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine (VVR), 2006, No. 52, Art. 526. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/307-16#Text>.
10. Constitution of Ukraine of June 28, 1996, No. 254к/96-BP. [Konstytutsiya Ukrayiny]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-бп#Text>.
11. Maistro S.V., Moskalyuk S.V. Mechanisms for implementing state energy policy: theoretical and methodological principles. [Mekhanizmy realizatsiyi derzhavnoyi enerhetychnoyi polityky : teoretyko-metodychni zasady]. Efficiency of state governance [Text]: collection of scientific works of the LRIDU NASU under the President of Ukraine. Issue 2(59) / edited by Corresponding Member of the NAS of Ukraine V. S. Zagorsky, Assoc. Prof. A.V. Lipentseva. Lviv: LRIDU

NASU, 2019. pp. 96 – 107.

12. Novytska N.B., Ustimenko V.A., Teremetsky V.I. Legal regulation of concluding EPC contracts for the needs of renewable energy. [Pravove rehulyuvannya ukladannya ERS kontraktiv dlya potreb vidnovlyuval'noyi enerhetyky]. Irpin Legal Journal, 1 (10), 2023. pp. 62–71.

13. Energy Security Strategy. [Stratehiya enerhetychnoyi bezpeky]. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 4, 2021 No. 907-r. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-strategiyi-energetichn-a907r>.

14. Decree of the President of Ukraine “On the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period up to 2030” dated September 30, 2019 No. 722. [Ukaz Prezydenta Ukrayiny “Pro Tsili staloho rozvytku Ukrayiny na period do 2030 roku”]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>.

15. The government approved the Energy Strategy until 2050. [Uryad skhvalyv Enerhetychnu stratehiyu do 2050 roku]. URL: <https://mind.ua/news/20256771-uryad-shvaliv-energetichnu-strategiyu-do-2050-roku>.

16. Filatov V.I., Boyko N.G. Regulatory legal support of the energy industry [Normatyvno pravove zabezpechennya enerhetychnoyi haluzi]: a study guide for master's degree applicants in the specialties 142 Power engineering and 143 Nuclear power. Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute. Kyiv: Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, 2023. 302 p.